

Velja v Ljubljani:

celo leto	K 56—
pol leta	" 28—
četrt leta	" 14—
na mesec	" 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 60—
za pol leta	" 30—
za četrt leta	" 15—
za en mesec	" 5-50

Jugoslavav

Na pismenem naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

25 vin., z. a.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19.
Upravništvo je na Marijinem trgu št. 8.
Telefon št. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Proti graškim nasilstvom.

Deželna vlada za Slovenijo je poslala štajerski deželni vladi, z ozirom na preganjanje graških Jugoslovancev, ultimatum, v katerem je rečeno:

Ce ne prejmemo do jutri, v ponedeljek, opoldne uradnega obvestila, da so persekucijski ukrepi v vsem obsegu preklicani in vse uvedene persekucije ustavljene ter razveljavljene, se bomo videli prisiljene, da že jutri posežemo po enako tehtnih ukrepih zoper ljubljanske Nemce.

Uradno pojasnilo o izgredih v Mariboru.

Ljubljanski korespondenčni urad objavlja z dne 2. februarja:

O nemirih v Mariboru, ki so se pripetili 27. januarja t. l., ko je bila tamkaj ameriška misija podpolkovnika Milésa, je deželna vlada za Slovenijo izdala na podlagi dosedanjih rezultatov preiskave tole uradno poročilo:

Izza razpada Avstrije je Maribor pod upravo ljubljanske vlade. To stanje, ki odgovarja etničnim in gospodarskoprometnim potrebam dravske doline, je bilo uradno priznано po nemško-avstrijski vladi z noto državnega tajnika dr. Bauerja z dne 22. januarja 1919, ki je obljubil imenoma te vlade, da ne bo na ozemlju, upravljanem po ljubljanski vladi, izvrševala nobenih činov državne sile (Hoheitsrechte). Pod jugoslovansko upravo nastopivši red v Mariboru pa ni pogodu turbulentnim elementom, ki zlorabljajo narodne čute, izkušajo po vsaki ceni izvati socijalne nemire tudi v jugoslovanskem območju. Ko je 27. januarja 1919 potovala ameriška komisija podp. Milésa skozi Maribor se je zdel tem elementom trenotek primeren, da Maribor siloma iztrgajo jugoslovanski upravi. Jugoslovanske oblasti so bile o pripravi boljševeističnih elementov poučena, vendar so z ozirom na značaj ameriške misije, ko je napovedana manifestacija zavzela nacionalno pretvezo, sklenile dopustiti jo, dokler se ne zgode nasilja. General Maister kot zapovednik mariborskega vojaškega poveljstva je 27. januarja dop. izdal ukaz, da se naj

občinstvu dopušča neoviran izraz mišljenja in manifestiranja. Zlasti naj se prepreči vsako krvoprelitje. Ta ukaz kaže razliko med postopanjem jugoslovanskih oblastij in nastopom Nemcev na Koroškem, kjer se vsaka izjava za Jugoslavijo preprečuje z nasiljem. To prostost so zlorabili elementi, ki žele nemir po vsaki ceni in ki so jim prišli na pomoč deli nemškega meščanstva. Vsled napada na policijo in vojske, je prišlo do krvoprelitja. Deželna vlada je nemudoma uvedla najstrožjo preiskavo zaradi tega obžalovanja vrednega dogodka. Ta preiskava je podala nastopno sliko: Ko je ameriška komisija 27. januarja po 12 opoldne že zapustila mestno hišo, je množica, ki se je nahajala pred njo, brez povoda napadla policijskega komisarja Senekoviča. Pobil ga je na tla in ga tam tolkla po glavi. Izrgala mu je revolver. Policijska straža je Senekoviča rešila smrti, množica pa je potiskala njo in na pomoč prihiteli vod vojakov bolj in bolj proti zidu mestne hiše. Nato je množica vojske dejansko napadla, jih suvala, jim pljuvala v obraz in se jih lotila brahialno, hoteč jim izviti puške iz rok. Tedaj je iz demonstrirajoče množice počil strel iz revolverja na vojske. Strel je zadel bajonet poddesetnika Vincenca Pintarja tako, da je odstreljen kos s silo priletel v glavo desetniku policijske straže Antonu Pučniku. Potem se je oddal iz množice na vojske še en strel, ki je šel mimo ušes desetnika Lovrenca Šlobca. Po-

licijski stražniki, ki so bili z vojski hudo ogroženi, so večkrat pozvali množico, naj se umakne, sicer se bo rabilo orožje. Ko pa so se oddali strel in se je množica ruvala z vojski za orožje, so vojski v skrajnem silobranu naposled sami začeli streljati in sicer najprej v zrak, ko pa je množica še bolj pritiskala ter je en civilist zaklical: „Nicht weichen, der Sieg ist unser!“ so ustrelili nekateri v smrtni nevarnosti sami brez posebnega povelja med napadalce, ki so se zaobrnil v beg šele, ko so ležali mnogi ranjeni na tleh. Ta dejanski stan je potrjen po celi vrsti zanesljivih prič, kojih izpovedbe so vladi na razpolago. Vse to je dokazano tem bolj, ker so jugoslovanskim, red vzdržujočim oblastim sovražni elementi že ves dan napadali posamezno in v gruči jugoslovanske vojske s psovki in z dejanskimi nasilstvi, pljuvali proti njim in na glas izjavljali, da bo ta dan konec jugoslovanske uprave in da bodo pobili vse Jugoslovane. Razne okolnosti pričajo, da so se demonstrirajo hoteli polastiti mestne hiše. Zanašali so se na prisotnost ameriške komisije, misleč, da bo oblasti ovirala pri energičnih korakih. Pričakovali so zmago tako gotovo, da je trgovec Reinfried ob eni pop. brzojavil v Celovec, da je Maribor zopet nemški. Brzojavka se je inhibirala. Glavnega napadalca komisarja dr. Senekoviča, brezposelnega Viktorja Tajnikerja, je policija že aretirala in pri njem našla Senekoviču odvzeti revolver, v katerem manjka en naboj. Na licu mesta so našli tri polne in en izstreljen naboj. Značilna je tudi izjava nemškega reditelja Černeta napram nadredarju, četovodji Filipčiču, ko so se začela nemška nasilstva, da ne more več jamčiti za mir, videč, da hočejo Nemci zaneti nemir (Unruhe stiften). Priča profesor Bračun potrjuje: Ko so Nemci že bežali, so izkušali posamezni vodje množico še zadržati za nov boj in je eden tožil: „Auf diese feige Bande ist kein Verlass... statt die paar Mandeln zu entwaffnen...“

Vlada smatra na tej podlagi in še celi vrsti drugih poročil za ugotovljeno,

da so hoteli 27. januarja nezadovoljnosti v Mariboru nasilno odstraniti sedanje uredbe. Popolnoma odbrava postopanje lokalnih oblasti, zlasti zapovednika generala Maistra. Vendar mora oblastim pripomniti, naj odslej ne dopuščajo nobenega zbiranja, kakaj popuščanje se zlorablja in rodi sadove, kakor je bil dogodek 27. januarja. Maribor, na važnem križišču stoječ, močno industrijski kraj, smatrajo neki elementi za prehodno točko, da zanetijo požar brezmiselnih persekucij tudi v Jugoslaviji. Mi smo svetu in zlasti ententi kot elementu miru dolžni, da tega ne dopustimo. Prebivalstvu hočemo poskrbeti pravično ravnanje v socijalnem pogledu in boljši položaj, kakor je v Nemški Avstriji, zlasti glede prehrane. Nemo-remo dovolj ogorčeno obsojati profesorjev nemških zavodov, katere smo, uvažujoč pravice manjšin, pustili odprte, dasi ti ljudje nam poprej niso privoščili srednjih šol, zdaj pa so to popustljivost poplačali s tem, da so ubogo mladino naglani na ulico v nasilje za brezupna gesla in prevrat, dočim so se sami poskrili. Vlada izreka zaničevanje ljudem in pozivlja šolske oblasti, naj preženejo politiko prevrata iz šolstva. Vse oblasti so pozvane, da poslujejo energično, pa vseskozi pravično.

Madžarska tiranstva v Srbiji.

V začetku leta 1916 je avstro-ogrsko vojna generalna gubernija za Srbijo ustanovila na Banji pri Beogradu poljedeljsko-obrtni zavod, v katerem so se imeli razven izpopolnjevanja ljudskošolskega znanja učiti rokodelstva oni otroci, ki so se po končani ljudski šoli v zavod prostovoljno vpisali ter oni (tudi brez ljudskošolske izobrazbe — mnogi šele 8 do 10 let stari) katere je beogradska policija po kakem (tudi najmanjšem) prestopku privedla v ta zavod, oziroma v njegov kazenski oddelek, v takozvani „Strafzug“. Po poveljnikovi samovoljni odredbi se pa ti poslednji niso učili nikakega roko-

VLADIMIR LEVSTIK.

14. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Profesor ni tajil, da je oženjen in da ima rodbinsko življenje svoje dobre strani, čeprav se mu zdi samski stan vrednejši zavidanja: toliko brezskrbnosti, toliko svobode! Grof mu ni hotel verjeti; on, grof Künigsbruch »obožuje domače ognjišče«, dasi ni takorekoč nikjer doma; in diskretno je izrazil upanje, da ga Pohlin katerikrat predstavi soprogi in hčerki; kar mu je povedal oče o hčerini učenosti, je vidno podžgalo njegovo radovednost.

»Kaj pravite! Ah, to ni mogoče... In tak srečnej se navdušuje za celibat!« je vzkliknil nazadnje s šaljivim ogorčenjem.

Pohlin je izprevidel, da mu gost ne more več zameriti, ako ga popelje k damama; samo Križaja se je nekam sramoval. Gospa Ana in Vida sta bili napravljeni za izprehod; suplent je baš iskal klobuk, ki ga je vsakokrat založil. Grof je galantno poljubil damama roko in ljubeznivo prezl sovražno Križajevo zadrego, ko mu je podal desnico. Nato se je vrnil z očesom k Vidi ter dejal profesorju z laskavim naklonom:

»Zaklade skrivate v svoji hiši, gospod učenjak! Škoda le, da jih spoznam v tako neugodnem trenutku; toda ne smem vas delj zadrževati.«

Vida je zardela kakor rak in se obrnila k materi, ki še vedno ni razumela, kje je pobral Pohlin tega

pravega pravčatega grofa; suplent je ljubosumno prebadal gosta z očmi ter mencial proti vratom; zato pa je plaval humanist v sami gloriji in v drznih slutnjah še mnogo lepših reči. O izprehodu se ni bilo več govora, in Križaj je izginil, ne da bi ga Pohlin pridrževal; grof je protestiral, naj se dami ne žrtvujeta radi njega, ter hotel sam oditi, ali profesor ga je v svoji naraščajoči smelosti vseeno povabil na kozarec vina:

»To je sveta narodna šega, visokorodje; ne boste me hoteli žaliti.«

Gost je izjavil kot mož tradicij in dobrih manir, da se brezpogojno uklanja svetim narodnim šegam in da za nič na svetu ne bi hotel razžaliti ljubeznivih gostiteljev.

»Ana, pošlji v klet po vina,« se je okrenil Pohlin z medenim smehljajem prvih zakonskih tednov.

»Stare buteljke, saj veš, nasproti tretjega soda.«

Gospa je ubogala tem rajša, ker bi jo bil drugače posilil smeh: razen vedra kislega cvička ni bilo v Pohlinovi kleti sploh nobenih sodov; buteljke, nalašč prinesene od vinskega trgovca, so se hladile že ves dan pod kuhinjskim vodovodom. Tudi obednica je kazala, da je Pohlin namerjal pogoščenje, zakaj miza je bila pogrnjena in mrzla južina se je pojavila istočasno s steklenicami.

Grof se ni dal preveč prositi; njegova neprijetnost je očarala tudi gospo, kaj šele gospodarja. Genljivo je bilo gledati profesorjevo prizadevanje, da

bi držal vilice, prijel kozarec ter obračal roke natančno po gostovem zgledu; celo njegov diktatorski glas je dobival aristokratske odseve, ki so zlasti kratkočasili hčer. V ugodnem trenutku si Pohlin »ni mogel česa«, da ne bi vstal in napil visokorodju v svečano zamolklih besedah; blažen smehljaj mu je preplaval obličje, ko je grof odgovoril ter »dvignil čašo na zdravje ljubeznivih dam te hiše, na zdravje gospodarjevo in vsega vrlega naroda vaše dežele, ki se ponaša s tako častno preteklostjo in kateri želim od srca vsakatero slavo in srečo...« Pohlinka je vršila gospodinjinske dolžnosti, kakor je vedela in znala; natiem pa vendar ni zaupala gostu. Vzmemirjala jo je zlasti preračunana dvorljivost, s katero se je obračal k Vidi; zdelo se je, kakor bi jo poznal že dolgo in bi bil skrivaj spoštljivo zaljubljen vanjo; gospa Ana je poznala nevarne ptiče te vrste iz svojih mlajših dob. »Le kje ga je izteknil?« je godrnjala sama pri sebi, prepričana, da ni vse zdravo v Petrovih možganih. Nekaj težkega ji je polnilo prsi, kakor bi se spuščale nanjo grde sanje, iz katerih se prebudi v bogve kakšen dan... Vest jo je pekla, zakaj se niso odpravili, dokler je bil čas; za vse na svetu bi bila hotela rešiti hčer iz bližine tega človeka.

Toda Vida se je zabavala tako sijajno! Grof je govoril z njo kakor z odraslo damo; vpričo vsakogar drugega bi ji bil oče pokvaril to veselje z zasmehljivim dovtipom. Nikoli prej ni bila v družbi tako

delstva, ampak so sestavljali takozvano „Reinigungsgruppe“: čistili so, zbirali veje, sekali drva, nosili vodo itd. Razlika med prostovoljci in onimi iz kazenskega oddelka je bila še ta, da so prostovoljci semintja v nedeljah popoldne smeli obiskati svoje starše v Belgradu ter da so se v taborišču kolikortoliko svobodnejše gibali, medtem ko so oni drugi bili vedno zastraženi kakor pravi jetniki, čeprav so bili med njimi tudi taki, ki niso bili niti 8 let stari. Prostovoljcev je bilo navadno 130—140, a od policije poslanih 40—50.

Poveljnik tega zavoda je bil Madžar, nadporočnik dr. Katona, v civilu advokat. Kak tiran, kaka zver je bil ta nadporočnik, naj povedo sledeče vrstice:

Leta 1916 je bila huda in dolga zima. Snega je bilo vedno veliko, a odstranjevati so ga morali vsi otroci iz kazenskega oddelka, brez razlike na njihovo starost. Večina je pa bila zelo slabo oblečena in še slabše obuta. Ti reveži so se tresli od mraza in jokali, a pomagati jim nikdo ni mogel. Narobe: če je nadporočnik opazil, da ne delajo, je priletel k njim ter jih neusmiljeno tolkel s korobačem po glavi. Tepsti pa so jih morali tudi vojaki, ki so jih nadzorovali pri delu. Sneg je bil včasih zelo visok, posebno v zametih, toda otroci, ki so se učili pletenja košar, so pri vsem tem morali po vrhje k Savi, eno celo uro daleč. Če je tedanji učitelj g. Andrej Jakac, ki je obenem opravljal službo tudi kot službujoči (Dienstführer), ali kdo drugi semintja zaprosil nadporočnika, naj se da kakemu zelo potrebnemu učencu kak kos perila ali opanke, ga je ta navadno surovo zavrnil: „Kaj prihajate s takimi neumnostmi? Saj imajo vsi otroci opanke in tudi tri garniture perila!“ Fakt pa je bil, da so mnogim učencem prsti kar moleli iz opank (nekateri so bili celo bosi!) in da so mnogi imeli tedne in tedne vedno eno in isto srajco na sebi, tako da so bili skoraj vsi polni uši, grint in druge nesnage.

Tako so otroci na Banjici le trpeli, a učili se niso ničesar. V čevljarici so n. pr. skoraj vedno delali le lesene žblje, ker jih nadporočnik ni hotel kupiti, češ, da jih je že enkrat kupil, a to da je dovolj, kajti otroci imajo skoraj vsi opanke; če je pa čevljarški mojster porabil žblje za predelanje podčastniških čevljev, naj žblje kupi mojster! Fakt je pa bil, da je mojster največ delal za nadporočnika in njegovo obitelji. Za njega je bilo dovolj usnja, za moštvo tudi precej, le za popravo otroških opank ga je bilo proketo malo. — V krojačnici so semintja parali kake vojaške obleke. Tudi v drugih delavnicah ni bilo boljše. Vsi so pridno „kraldi“ drva iz lončarnice. Nadporočnik je namreč odredil, da se drva smejo rabiti le za pisarno in pečenje loncev, dočim za delavnice, šolo in stanovanja, naj otroci nabirajo veje po taborišču, kot da bi teh blaženih vej bilo bogve

koliko. Za kuhinjo je pa dal veje seči, toda nasekalo se jih je le toliko, kolikor se jih je za oni dan rabilo, ker za večjo zalogo ni bilo prostora. Surov in moker les pa ni hotel goriti, zato so drva „kraldi“ tudi kuharji. Včasih se tatvina le ni posrečila, ker se je nadporočnik zelo rad zadrževal ravno v lončarnici in takrat je seveda bila hrana na pol surova.

Šola je bila v neki kovinasti (železni) baraki. Kako so se v njej počutili otroci s pečjo brez drv, si lahko mislite. Naučili so se proketo malo. Knjige so morali vedno puščati v šoli, ker se je nadporočnik bal, da bi jih pokvarili, a pisali so v vseh razredih na tablico. Ko so pa kamenčke porabili, jih nadporočnik dolgo časa ni hotel kupiti, češ, da so jih prehitro porabili.

Na Banjici je tudi glad proketo kraljeval — mogoče zato, da si je nadporočnik delal tisočake, a prav gotovo še več zato, da je satansko užival pri pogledu na ta blede, izpita srbska lica. Dokaz za to je med drugimi tudi ta, da je v nedeljah popoldne, ko so starši obiskovali svoje otroke, postavil na vhod stražo, (navadno kakkega učitelja) s strogim nalogom, da se staršem ne dovoli prinesiti svojim lastnim otrokom ne perila, ne hrane, češ s tem se pri- najašo v taborišče uši. Voja gubernija je čez nekaj časa zaznala za to povelje (sicer le glede perila) ter je vpeljala nekako preiskavo. Dr. Katona je izjavil, da on o tem nič ne ve, pač pa je mogoče, da je to povelje izdal na svojo roko njegov računski podčastnik Bienert (Nemec). En migljaj je zadostoval: Bienert se je zlagal, da je to res bilo njegovo povelje. Starši so od tedaj naprej smeli prinašati perilo, toda hrane ne. Priznati se pa mora, da je straža iz sočutja do teh trpinov na lastno odgovornost navadno vedno dovolila, da se otrokom kaj prinese. Tudi učitelj Jakac je to rad dovolil (ko je bil na straži), toda le nekaj časa. Ker so razmere postajale vedno slabše ter hotele rešiti sebe in druge od tega tirana, se je odločil za nekaj zelo neugodnega: pri vходу je par nedelj natanko preiskoval vse došlece ter jim vso hrano (do povrnitve iz taborišč) odvzel. Pripoveduje, da so ga enkrat solze zalile, ko ni dovolil neki ubogi materi, da izroči svojemu sinu dva kuhana krompirja in eni drugi, da izroči svojemu trpinu škodelico zelja. Ljudje so ga v začetku grdo gledali, zato jim je raztolmačil, da je njemu samemu to žal, on da je vojak in da mora ubogati ter dostaviti: „Vi vrlo dobro poznate strogost našega komandanta, pa čemu me terate u nesrečo? Zaboga, pritužite se na gubernijo, ako mislite, da vam se čini nepravda itd.“ Nekateri so ga vendar nadlegovali z besedami: „Nemojte tako, ako Boga znate, dovolite samo tu malenkost, eto, . . .!“ Večina ga je pa dobro razumela; pritoževali so se in pritoževali pri oblastih, pri naših častnikih, pri ljudstvu, povsod. Naskrivoma so se pritoževali tudi vojaki,

toda brez uspeha, ker dr. Katona, kakor je bil tiranski zoper svoje nižje, ravno tako je bil sladek svojim kolegom, priljubljen svojim višjim, a zvit pa ko vsi hudiči. Zraven tega je imel močnega zagovornika v osebi civilnega gubernerja Taloczi-ja, ki mu je celo preskrbel ali izdal priznanje za njegovo „pohvalno“ delovanje. Tako je dr. Katona ostal na Banjici eno celo leto in pol, čeprav je bil ves ta čas „frontdiensttauglich“. Na Banjici se je mesece in mesece govorilo le o dr. Katoni.

Konec prih.

Pismo iz Celovca.

Celovec, 1. febr. 1919.

V ospredju naših bojov je danes Celovec, katerega tukajšnji Nemci branijo z besedo in dejanjem.

Vsa Koroška je vezana na svoje glavno mesto, ki je približno sredi dežele in torej vse stremi proti Celovcu. Kdor ima to mesto, ima tudi deželo. Ker pa je nepobitna resnica, da je dežela dvojezična, zato tudi pristojna slovenski del Jugoslaviji, brez katerega pa naši Nemci živeti ne morejo. Radi bi namreč tudi v prihodnje tako imeli, kakor je bilo v stari Avstriji, kjer je Slovan Nemca in Mažara redil, branil in zanj davke plačeval. Tudi na Koroškem je tako! In Nemci so priseljeni, živijo kot graščaki, uradniki, trgovci ali tovarnarji; v vseh slučajih so odvisni od slovenskega dela, ker je nemški svet gorat in nerodovit. Vrhutega dobivajo surovine za svoje fabrikate s Češkega ali Nižje in Gor. Avstrijskega, fabrikate same pa prodajajo v jugoslovanske kraje. Kakor hitro se bo Jugoslavija obrtno osamosvojila, bodo ti ljudje zgubili svoje dohodke.

Celovec sam bo torej uspeval le tedaj ako pride k Jugoslaviji, kajti ako pripade Nemški Avstriji, bi morala biti meja tako blizu, da noben tovarnar ne bo mogel pošiljati svojih izdelkov v slovenske kraje, mesto samo ne bo več sredi dežele in vsi uradi se bodo morali premestiti: poštno ravnateljstvo je hotela že Avstrija odpraviti, ker je dežela zanj premajhna, nemški škof v obmejnem Celovcu ne bo mogel stolovati, ker bi bilo neprirodno in hočeš nočeš, bi moral v Krko nazaj, kajti koroški Slovenci bodo morali pod ljubljansko ali mariborsko škofijo, ako bi ostali pod Celovcem, bi pa škof ne smel biti več od Solnograda odvisni Nemec, temveč mož, ki obema narodoma reže enak kruh. Isto velja za finančne in sodne centralne urade. Že radi potovalnih stroškov ne sme biti centralni urad ob meji temveč bi moralo biti v tem slučaju eno središče v Spitalu, drugo v Št. Vidu, ako ne na Krki, kamor bi pritegnili Štajerce okoli Judenburga, ki so v cerkvenem in pravnem oziru od Gradca preveč oddaljeni.

Ako torej Celovec ostane nemški, bo razpadel v navadno provincijalno mesto, kajti, kakor je pred 400 leti

nastal po zvijači, tako bo v bližnji prihodnosti vsled gospodarskih razmer zgubil svoje odlično stališče. Nemci vedo dobro kako stvar stoji, zato govorijo vedno o Karavankah kot meji in bi radi vse Slovence kar utopili. Posebno gibčni so nemški učitelji, ki so bili od nekdaj zvesti pristaši nemškega Volksrata in jim je bilo germanizovanje prvo, šolski pouk pa postransko delo. Ti ljudje zgube svoje službe, kar jih je v slovenskem delu, in zato tudi najbolj kriče v „Fr. Stimmen“ in podobnih listih. Kmet sam je miren: on ve, da bo Nemška-Avstrija draga država, ker bo morala z Nemčijo vred vse dolgove prevzeti, in davkov se kmet najbolj boji; ve pa tudi za vse nemške in ponemčene doline na Glini, Mostiču in Volšpergu stremijo proti jugu v slovenski del: ako potegne mejo ob jezikovni meji, potem si vsem tem dolinam vrata zaprl.

Torej je v prid Celovcu in tem dolinam, da se priključijo slovenskemu delu države SHS. V Nemški-Avstriji bo glede prehrane, davkov, tržnih cen in industrije deseterkrat slabše kakor je sedaj, ne da bi primerjal razmere v bodoči, razvijajoči se Jugoslaviji. Čudno torej: zaslepljeno nemško ljudstvo v svojo škodo molči, upijejo pa krogi, ki bi radi še nadalje izkoriščali nezdrave razmere med obema narodoma. Nam se ni bati: slovenski del mora k nam; ako bo nemški s Celovcem vred pripadal k Avstriji, je pa sam sebi smrtno obsodbo podpisal. V slovenskem delu bi se razvili Pliberk, Velikovec, Borovlje, Št. Jakob in Podkloster, v isti meri bodo nemški kraji propadli.

Toda: večno prokletstvo zanikrnim ljubljanskim krogom, ki po listih veliko govorijo, a stvarno malo delajo in ki niso pripustili, da bi se bila dežela že jeseni tako zasedla, kakor so zasedli Maribor in zeleno Štajersko. Nihče bi ne bil nasprotoval ker so Jugoslovane pričakovali, kričavi učitelji in nemški uradniki s plemstvom pa bi bili imeli zavezana usta.

Stalna oskrba vojnih vdov in sirot ter invalidov.

Konec.

Največjega usmiljenja so vredni in tudi deležni ubožci vseh ubožcev: vojni slepci. Vemo, da obstoji odbor, ki deluje in se trudi, nabira prispevke in ima program za bodočnost teh nesrečnikov. Naj nam ta odbor ne zameri, da predlagamo v interesu vojnih slepcev še vse intenzivnejše delovanje. Pa — za Boga — ne še večjega beračenja, ki je takorekoč značilno za nas Slovence. Razumljivo — zakaj smo toliko beračili — je seveda, saj smo bili robi, ki so nas le zatirali, in smo bili v vseh narodnih stvarih navezani le na plemenito dušo rodoljubkinj in rodoljubov. Sedaj pa nismo sužnji, smo svobodni državljani in kot taki zahtevamo, da vzame vojne slep-

finega, spretnega kavalirja; Egon Smučiklas je bil sirota v primeri z njim. Zmerom je mislila, da grofje vihajo nos ter gledajo profesorske hčere preko ramen; tega velikaša pa je bila zgolj prijaznost in nič ni pričalo o njegovi zlahtni krvi razen kronanin monogramov na zlati tobačnici in zmerno parfimiranem robcu, s katerim si je obrisal pepel cigarete z rokava. Lep mož je bil; njegovi črni, malce kodrasti lasje so ji ugajali, da nikoli tega, in brazgotina, ki je gledala izpod njih vrhu čela, je dražila njeno radovednost. Vse, kar je imel na sebi, se je zdelo dragoceno, od preproste sive obleke pa do lakastih čevljev s svetlimi vstavki, kakršnih ne obuvajo niti najelegantnejši mladeniči našega mesta. Vseeno, Križaja ne bi odtehtal; pregospodski je bil in vse premalo naraven; zlasti smešno je dišal Vidi njegov parfum, dočim je pri suplentu ljubila krepki vonj po tobaku. S tegobnim sočutjem se je spomnila prijateljevega obraza in njegovih žalostnih oči, ko se je izmuznil; še brki so mu viseli niže na stisnjena usta.

Jeruzalemec je ogreval gospodoma glavo, in razgovor je tekkel čimdalje živahneje. Grof je hvalil švicarska zimovišča, ležnivi Pohlin se je izražal tuintam, kakor da so mu dobro znana. Čutil je neodoljivo potrebo, delati se imenitnega in vzbuditi v gostu občudovanje; za vsak slučaj si je izmislil povest o dvoboju na pištole, ki ga je imel v svojih dijaških letih . . . Ženi je prihajalo vroče; kamen se ji je odvalil od srca, ko je prišla šivilja s pomladnjimi

oblekami. Grof in Pohlin sta ostala sama; obraza sta jima rdela od močne starine.

„Ah, dragi profesor,“ je vzkliknil gost na koncu svojih športnih in svetskih prigod, „če bi vedeli, kako mi preseda vse to in kako potreben sem mirnega, neprisljenega življenja! Kakor hitro se otresem dolžnosti, ki so zdaj še velika državna skrivnost, poiščem tih, a vendar civiliziran kraj, in tam se naselim, dokler ne pride posebna katastrofa — vesoljni potop ali kaj podobnega . . . Da povem po pravici: vaša ljubka prestolnica se mi zdi kakor ustvarjena za daljše bivanje; ako bom mogel rešiti svoje posle odtod, se ne premaknem izlepa.“

„In prav imate, gospod grof,“ je pritrdjeval humanist, zaupno ga trepljaje po rami. „Naš kraj je lep in zdrav, ljudje pošteni in dobri, da jim ne najdete kmalu enakih. Toda manjkalo vam bo družbe: saj vem, da ste razvajeni, kar se tiče občevanja.“

Grof je prezirno mahnil z roko:

„Ali jo pogrešam zdajle? Svojih krogov sem naveličan; zakaj bi moral živeti baš med njimi? Ali menite, da bom zapravljal čas s polukmetjskimi jazbeci, ki dremlejo po tukajšnjih graščinah — oprostite, če želim aristokracijo vaše dežele; kjer so zahteve na mestu, sem prav gotovo izbirnež. Ne, ne, gospod, teh ljudi ne potrebujem; verjemite mi, da sem izkusil v svojem življenju razmere — mon Dieu; če bi vam jih opisal! Pri vseh svojih tradicijah se se lahko pohvalim, da je malokdo pogledal globlje

v nižine človeštva kakor jaz.“

Pohlin je nastavljal ušesa.

„Klatil sem se po vsem svetu,“ je nadaljeval grof Beaupertnis von Künnigsbruch, kakor bi videl sobesedniku v dno radovedne duše. „Z avtomobilom, v dvornem vlakcu, na razkošnih brzoparnikih; pa tudi drugače. Moja usoda, ljubi profesor, je čisto posebne vrste; jaz nisem navaden aristokrat.“

„Sem si mislil!“ je kimal ustrezljivo, „tako je sem dejal, da niste, kar se pravi . . .“

„Mislili ste si?“ ga je prebil grof s posmeškom. „Tem lagje vam povem — sevé, če vas ne dolgočasi. Vidite, so pač trenotja, ko se človek odkriva iz notranje potrebe; in ker misterij mojega rojstva itak ni ostal docela skrit — marsikaj je prišlo v javnost brez moje krivde . . . Z eno besedo,“ je povzel po večšem premolku, vrteč cigareto med prstancem in sredincem, „moja mati je bila baronica Claire-Marguerite de Beaupertins, potomka francoske rodbine, ki se je odela že v dobi hugenotskih bojov z nevenljivo slavo. Njen praded Henzi de Beaupertius, komornik Ludovika XVI., je poginil v krvavi povodnji revolucije; snoval je zaroto, da bi rešil kraljico Marijo Antonietto iz jakobinskih rok, ter položil glavo pod giljotino kakor tisoč onih zvestih . . . Posestva naše rodbine so zapadla republikani, njeni člani so komaj odnesli golo življenje; pa kaj bi vam slikal gorje emigrantov, ki so šli rajši v bedo, nego da bi tajili stoletja časti in viteštva!

ce v svoj delokrog ministerstvo za socialno skrbstvo.

Vojnim slepcem se mora namreč še vse drugače goditi, kakor bi se jim godilo po merilu, kolikor bi jim dala več ali manj javna dobrodelnost. Kako deprimujoče mora delovati na itak zelo občutljivega slepega človeka, zavest, da je berač! In vojni slepec naj si služi svoje življenje sam, naj ima vsaj nekoliko veselja in zadoščenja s tem, da dobi zavest, da je tudi on koristen državljan naše mlade države.

Vse to si mislimo na sledeči način izvršeno: Vso akcijo vzame država v roke, nakloni in odda slepcem nekaj ob vodah — kjer rastejo vrbine — ležečih veleposestev (za Slovenske slepce n. pr. Mokrice na Dolenjskem). Na teh veleposestvih bo dovoljno krompirja, masla, mesa, jajec itd. se doma pridelovalo, da bodo imeli slepci ubožci krepko hrano stalno zasigurano. Slepci pa bodo pletli košare in vsak bo dobil od svojega zaslužka toliko, da bo imel za obleko in duhan, za koncerte itd. Na ta način bodo vojni slepci srečni, ne bodo morali nadlegovati javnosti, bodo ponosni in kolikor je sploh mogoče, srečni državljani. Državni upravi ne bo treba drugega, kakor odkazati jim — nemškimi baronom odvzeto graščino in posestvo — ter jim zasigurati monopol na navadne košare itd., kakoršne zamorejo izdelovati oslepleli.

V plemenitem kraljevskem novoletnem voščilu svojemu narodu omenjene so vdove po vojnikih, kar pa v programu ministra Korača pogrešamo. Prosili bomo tedaj, da se te vdove sprejme v točko pod 4.).

Ni treba biti rahločuten Jugoslovjan, zadostuje ti, da si človek, da se ti v srce zasmili taka revica, kot je vojna vdovica. Zgubila je po krivdi oholega nemštva svoje najdražje — svojega moža, ž njim svoje srce in življenje — živet pa mora! Toda kako? Ni ga več rednika in kaj pomeni podpora dandanes pri tej draginji? Da bi živel mož, imela bi rodbina desetkrat takih dohodkov. Odpomoč je nujna, državljan na noge!

Nujno potrebno je, da se i vsem vojnim vdovam odpomore! Vsled tega predlagamo:

1. Vojne vdove kmetkega stanu, ki imajo že 14 letnega dečka, naj tudi dobe posestvo od nemških veleposestev.

Dobi ga naj tudi vdova, ki ima tako deco, če tudi ni dozdaj bila kmetica, pa se hoče posvetiti kmetiji.

2. Vojnim vdovam inteligentnih stanov naj se oddajo trafike za duhan in za pozneje zasigura prodaja monopolnega blaga, kakoršno bo isto v državi sploh.

Vsaka podpora na to seveda odpade v slučaju, da bi se vdovi s tako razprodajalnicno ugodno godilo, oziroma boljše, kakor s sedanjo podporo.

Videli smo sedaj, kako se lepo ujema državni interes z našimi čustvi za uboge, po tujem meču oškodovane. Kdor vé kaj boljšega, naj pride na dan s predlogi, vem, g. urednik, da je Vaša neodvisna „Jugoslavija“ pripravljena, sprejeti vsak resni predlog.

Dogodki na Koroškem.

Kako brezstidno potvarjajo resnico celo v svojih uradnih poročilih.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 3. februarja: Dunajski korespondenčni urad objavlja nastopno, z dne 1. februarja iz Celovca datirano in kot uradno obvestilo označeno brzojavko: „Dogodku, ki smo ga 31. januarja javili iz Vober (Haimburg), se pridružuje drugo obvestilo o jugoslovanskem prekršenju premirja, dospelo iz Šent Pavla. Včeraj, dne 31. januarja ob šestih zvečer so jugoslovanske čete z onstranskega dravskega brega obstreljevale neki nemški oddelek ob Svetotrojški gori južnovzhodno od Laboda. Izgub ni nobenih.“ — Kakor je ljubljanski koresp. urad poizvedel službeno, je bila stvar v resnici tale: Pri Vobrah

so dne 31. januarja premirje prekršili Nemci, ki so začeli obstreljevati našo tamošnjo posadko. Mi smo le odgovorili, in sicer smo odgovorili s topovskim ognjem. Pri Šent Pavlu premirja istotako nismo prekršili mi, marveč so je prekršili Nemci, ki so ob 5. uri 20 min. popoldne na naše ob 347 m visokem vrhu južnovzhodno od Laboda razpostavljene prednje straže iz strojnic začeli streljati iz blizu severno ležeče cerkvice na Svetotrojški gori. Oddali so kakih 10 do 12 streliv iz strojnic in tri strele iz pušek. Naše vojaštvo sploh ni odgovarjalo. Da stori temu večnemu nemškemu kršenju premirja radikalen konec, je naše armadno poveljništvo v nedeljo brzojavilo celovškemu vojaškemu poveljništvu: Ako bodo Nemci še kdaj prekršili premirje, kakor so ga pravkar, se ne bomo več omejili zgolj na topniški oženj, marveč bomo nanje udarili s kazensko ekspedicijo.

Pod italijanskim jarmom.

Nečuvna barbarstva.

Zagrebaški „Hrvat“ objavlja pismo župnika Andrej Nartnika v Kortah pri Piranu v Istri, ki so ga Italijani aretirali in odvedli v zapor v Trst. Župnik Nartnik pripoveduje v svojem pismu, da ga je italijanska drhal v Sv. Luciji in Piranu zmerjala in pljuvala. Pri tem se je posebno ostudno ponášal učitelj na italijanski šoli v Sv. Luciji, Zuccon, ki je župnika tudi dejansko napadel. Kričal je nad njim: Gnjusni ščavo! Gnjusni prešič! Ali me vidiš? Me poznaš? Oh, ko bi te mogel ubiti. Ko bi te ne čuvali karabinerji, bi videl... Ostala drhal je temu ljudskemu „izobraževalcu“ sekundirala. Vpili so: Svinjski ščavo! Svinjski far, ki delaš slovansko propagando! Na vešala s ščavom... ubite ga... to svinjo, tega Hrvata...

Svoje učence je učitelj Zuccon pozval, naj si ogledajo tega slovenskega farja in mu plunijo v obraz! To vam velim jaz, vaš učitelj!

Karabinerji so vse to mirno gledali, a na župnikovo besedo, naj ga zaščitijo, le smehljaje odgovarjali: Nou e niente! (Saj ni nič!)

Župnik Nartnik pripoveduje dalje, da se učitelj Zuccon baha proti Slovincem: Zdaj ko so Italijani tu, sem jaz vaš Bog!

V kapeli pri Sv. Luciji je bila slika sv. Cirila in Metoda, ki jo je učitelj Zuccon snel in zdrobil. Slovensko dekle Visintin je pri belem dnevu vrgel na tla, samo zato, ker je Slovenka. Dva Slovence, Bonetiča (oče in sin) je hotel ustreliti, a sta mu puško odvzela ter jo oddala na vojaško poveljstvo. Dasi je bil izdan ukaz, da se mora oddati vse orožje in prete onemu, pri katerem najdejo orožje, z večletno ječo, se vendar Zucconu ni zgodilo ničesar. V Korte je prišel namesto župnika Nartnika italijanski vojni duhovnik, ki ne razume besedič slovenskega.

Nartnika obdolžujejo, da je zakrivil sledeče grehe:

1. Da ni hotel pridigati italijanski.

2. Se je v razgovoru z italijanskim častnikom izrazil, da bo o konečni usodi Istre odločila mirova konferenca.

3. Največja njegova krivda pa je, da je Slovan.

V očigled temu strašnemu trpljenju, ki mu je izpostavljeno naše ljudstvo, se moramo res vprašati: Koliko časa še? Ali ni več pravice? Mi moramo rešiti svoje trpeče brate, pa naj stane kar hoče!

Neznosno trpljenje naših ljudi v tržaških ječah.

Neki gospod, ki je bil dva meseca zaprt v Trstu, poroča v „Narodni politiki“: Vsi jetniški prostori so prenapolnjeni z našimi ljudmi iz Istre. Ogromna večina njih pripada inteligenci: duhovniki, učitelji, učiteljice, odvetniki, pomorci in inteligentni seljaki. Zaprti so, ker so Jugoslovani in kot inteligenti nevarni državnemu redu. Postopajo ž njimi, kot z najhujšimi zločinci, s katerimi so pomešani. Naše učiteljice mo-

rajo biti skupaj z najhujšimi prostitutkami. Hrana je nezadostna in slaba. Posoda, v katerih jo prinašajo, umazana. Pritožbe ne pomagajo. Mnogo jih je tudi obolelo. Radi prenatlačnosti nimajo ne postelj, ne odej in trpe tudi mraz. Ne puste jih niti na sveži zrak, kar je dovoljeno celo najhujšim zločincem. Mnogi sedaj zaprti so bili v ječah tudi pod Avstrijo, a vsi potrjujejo, da je postopanje Italijanov mnogo bolj nečloveško, nego je bilo ono avstrijskih oblasti. Vzlie temu pa naši mučeniki ne klonijo duhom ter pokazujejo veliko samozaveš in trdno zaupanje, da bo temu kmalu konec.

Vsak dan nova nasilstva.

Drniš, 1. februarja. (Lj. k. u.) Italijanske okupacijske oblasti so razpusile tukajšnji odbor Narodnega Veča. Začetkom januarja so razpusili občinski odbor in kot sindaka imenovali renegata Grubisicha in kot civilnega komisarja bivšega avstrijskega komisarja in konfidenta Pradovanija. Nato so pričeli izvajati hišne preiskave in aretirati skoraj vso inteligenco. Večnoma so jih odvedli v Šibenik. Sploh se Italijani vedejo kot gospodarji.

Šibenik, 30. januarja. (Lj. k. u.) Italijani preiskujejo vsakega potnika, ki prihaja iz Splita, v Labinu, Perkoviču in na kolodvoru v Šibeniku. Pri preiskavi postopajo zelo brutalno. Potniki se morajo popolnoma sleči. Izvzete niso niti ženske. Na pošlah ustavljajo vse časopise iz Zagreba, Splita in Beograda.

Proti jugoslovanskemu časopisju.

Split, 1. februarja. (Lj. k. u.) Admiral Milo je izdal novo naredbo, ki se glasi nastopno: 1. V zasedenem ozemlju, označenem v pogodbi za premirje, je strogo prepovedano, uvažati, porazdeljevati in prodajati vse časopise, v kateremkoli jeziku in ki se tiska v ostalem področju bivše Avstro-ogrske monarhije. 2. Guvernerju je pridržana pravica, da zakonito ustanovljenim in prizanim oblastim podeljuje v posameznem primeru dovoljenje za uvoz natanko naznačenih časopisov. Pač pa ostane sočasno v veljavi prepoved o porazdeljevanju in prodajanju teh časopisov. 3. Kdor krši to odredbo, se mu zaplenijo časopiši in bo kaznovan z zaporom od treh mesecev do dveh let.

Tudi žigovanje bankocev jim je nevarno.

Trogir, 31. januarja. (Lj. k. u.) Pri županu sela Stratoka so našli Italijani oglas, ki javlja žigovanje papirnatega denarja. Edino s tega razloga so prijeli župana in ga vprašali, odkod ima ta oglas in ga do danes niso izpustili iz zavora.

Italijani odpirajo celo grobove.

Split, 3. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Italijanski listi prinašajo vesti, da so srbski vojaki profanirali na škandalozen način svetišče Marijino v Sinju in da so ti obsedenci, kakor imenuje italijansko časopisje, ponosno odločne ali tihe heroje slavne srbske vojske, uničili italijanske napise na grobovih, zažgali oglase, izdane povodom smrti italijanskih meščanov po italijanskem časopisju. Cela Dalmacija je zaradi tega ogrožena proti srbski vojski. S takimi vestmi hočejo Italijani zunanjemu svetu pokazati, kako da obstoji med Srbi in Hrvati spor. Zato so te infamne izmišljotine izvale veliko ogorčenje v dalmatinski javnosti, ki na italijansko časopisje itak ne polaga velike važnosti. Izvračanje resnice je edino svojstvo italijanskega nemoralnega časopisja. Medtem ko prinaša italijansko časopisje take laži, javljamo o naslednjem resničnem činu okupacijske italijanske vojske. V Topolju blizu Knina so otvorili italijanski vojaki vse grobove in preiskali pokopane mrtve, če morda niso seboj v grob odnesli dokumente revolucionarnega duha proti italijanskemu nasilju, proti njihovemu zatiranju vseh ljudskih pravic, proti njihovemu cinizmu in brezobzirnosti. Italijani pregledavajo po železniških vozovih moške tako, da jih slačijo do gole kože in to pričo žensk. Pa ne le to, temveč tudi ženske pre-

iskužejo na tako nesramen način, da nasprotuje tako postopanju vsaki dostojnosti. Seveda se nikdo ne upa ugovarjati, ker se vsakdo boji, da bi ga ne internirali in odvedli v Italijo. Treba je poudariti, da groze vsakemu z interniranjem in deportacijo, ako le kdo pokaže nekoliko odpornosti. Tako niso postopali niti Nemci v Belgiji in Srbiji, kakor postopajo sedaj v Dalmaciji Italijani. Vsi ti dogodki potrjujejo popolno, da je bila Italija dostojen član trozveze in da je verna učenka barbarskega prusko-avstrijsko-madžarskega sistema. V italijanskem časopisju se zadnji čas pogostejše ponavljajo napadi na srbsko vojsko, medtem ko so prej neprestano napadali Hrvate in Slovence. Uvideli so namreč, da jih to ne vodi k cilju, pa so začeli napadati sedaj Srbe, da bi razbili naše narodno edinstvo. S svojimi izmišljotinami skušajo prepričati zunanji svet, da stoka Dalmacija v srbskem suženstvu in da uprizarja srbska vojska strašne grozote. Nasprotno pa je res, da ni ljudstvo nikjer tako navdušeno za srbsko vojsko kakor ravno v Dalmaciji, kjer se z globokim umevanjem požrtvovalnosti in plemenitega samozatajevanja glavnega junaka naše narobne epopeje, sprejema gostoljubno vsakega srbskega vojaka.

Kjer pa je stopila na naša tla italijanska vojska, tam je nastal nered in nemir, ogorčenje, nasilja, tatvine, profanacije, omejitve osebne in družbene svobode, zatiranje narodnih običajev, sramotenje našega naroda itd. Kjer pa je srbska vojska, ne beže ljudje iz svojih domov temveč ostajajo doma in uživajo popolno svobodo.

Proti italijanskemu imperijalizmu.

Shod jugoslovanske Omladine

v Ljubljani, minulo nedeljo se je vršil ob ogromni udeležbi.

Sprejeta je bila resolucija:

Slovensko dijaštvo brez razlike svetovnega naziranja in stopnje študij izjavlja slovesno, da zahteva na podlagi Wilsonovih načel popolno narodno svobodo in ujedinjenje za vse dele našega troimenskega naroda. Protestira proti krivici in proti imperijalističnemu nasilstvu od strani Italijanov, Nemcev in drugih nasilnežev. Zagotavlja, da ne prizna nikdar in nikjer, da bi se odtrgali od našega ozemlja posamezni deli iz kakršnihkoli vzrokov. Kot neločljive dele jugoslovanskega ozemlja smatra na podlagi etnografskega principa in v smislu Wilsonovih točk celo Goriško brez Furlanije, slov. Benečijo, Trst, Istro, Reko, Dalmacijo z vsemi otoki, zasedene dele Kranjske, slov. Koroške ter Štajerske, kakor tudi pokrajine v Prekmurju, Bački in Banatu. Prisega, da hoče nedotakljivost in suverenost našega naroda braniti do skrajnosti. Ako nam svetovni mir ne prinese uresničenja vseh naših zahtev, ne moremo jamčiti za mir in sporazum v bodočnosti.

Po shodu je manifestirala Omladina po Ljubljani, šla pred magistrat, pred pokrajinsko vlado in pred deželnim dvorcem pozdravila našo pokrajinsko vlado, sporočila ji po predstavljenju sklepe in posebej tudi pozdravila in izražala svoje spoštovanje in hvaležnost generalu Maistru. Vlada, na čelu ji dr. Brejc, v spremstvu generala Maistra, je vzela sklepe dijaštva z zadovoljstvom na znanje, zahvalila se odposlancem. Tudi general Maister se je za izraz spoštovanja in hvaležnosti ginjen zahvalil. Dijaštvo je burno pozdravljalo generala Maistra, zapelo Lepa naša domovina ter odšlo pred Prešernov spomenik, kjer se je po kratkem nagovoru mirno razšlo.

Protestni shodi na Hrvatskem.

Zagreb, 3. febr. (Lj. k. u.) Včeraj je bila v Zagrebu velika protestna skupščina, sklicana po akademski mladini proti italijanskemu posezanju v jugoslovansko območje. Tudi v drugih krajih Hrvatske so bile enake protestne skupščine.

Belgrad proti italijanskemu imperijalizmu.

Belgrad, 2. febr. (Lj. k. u.) Danes dopoldne je bila v Belgradu velika protestna skupščina proti italijanskim imperialističnim zahtevam po jugoslovanskem ozemlju. Govorili so zastopniki Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Split proti italijanskemu imperijalizmu.

Split, 2. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Danes je bilo z ozirom na razpravo mirovne konference o našem vprašanju, veliko svečano protestno zborovanje v natlačeno polnem gledališču v Splitu. Shod je sklicala jugoslovanska akademična omladina, da protestira proti italijanski okupaciji naše obali. Soglasno in z velikim navdušenjem je bila sprejeta resolucija, ki pravi med drugim: „Na vas je odlični člani mirovne konference, da oživite ta načela, ker bi bilo drugače človeštvo prisiljeno, da jih samo izvede in tako povzroči nove pretresljaje in borbe z že izmučenim rodom.“

Protest Belgrada.

Belgrad, 3. februarja. (Izv. por.) Na včerajšnji protestni skupščini sta govorila v imenu Slovencev dr. Orel in urednik Vrtovec (oba goriska rojaka). Skupščini je predsedoval bivši ministriški predsednik Ljuba Stojanović, ki je povdarjal, da spadajo v Jugoslavijo ne samo slovenski kraji vzhodno od Soče. Londonski dogovor je izgubil veljavo, ker ga nista podpisala dva glavna činitelja Amerika in Srbija. Sprejeta resolucija zahteva ujedinjenje vseh jugoslovanskih in skupni državi in vsebuje energičen protest proti italijanskemu imperijalizmu in proti nasilni okupaciji Goriške, Notranjske, Trsta, Istre, Reke, Dalmacije in njenih otokov. Resolucijo pošljejo Wilsonu, pariški mirovni konferenci in jugoslovanskim mirovnim delegatom.

Jugoslavija.

„Samouprava“ o rumunsko-jugoslovanskem sporu.

Belgrad, 3. febr. (Lj. k. u.) „Samouprava“ razpravlja o srbsko-romunskem sporu glede Banata in piše med drugim: Etnografske srbsko-romunske meje v Banatu potekajo vzhodno od železniških prog Arad—Temešvar in Čakovo—Bijela crkva. Neumevno je, čemu povzročajo Rumuni s svojo neodgovorno agitacijo brez vsake potrebe zlo med dvema državama, ki sta po svojih življenjskih interesih navezani na prijateljstvo in na pametno slogo.

Mirovna konferenca.

Vprašanje Banata.

Pariz, 1. febr. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada javlja „Petit Journal“, da se vprašanje Banata reši na ta način, da dobi Srbija prejkone del Banata severno Donave do železnice, ki vodi v Temešvar, ostali del Banata pa Rumunija. Rumuni so baje pripravljene, dati Srbiji posebna strategična jamstva za oni del Banata, ki leži blizu Belgrada.

Mednarodna delavska zakonodaja.

Pariz, 1. febr. (Lj. k. u.) Agence Havas: Komisija za mednarodno delavsko zakonodajo se je dopoldne sestala k seji. Minister za javna dela je otvoril sejo z govorom, kjer je dejal, da bo konferenca imela nalogo ustvariti mednarodni delavski temeljni zakon in zagotoviti njegovo izvedbo. Za predsednika te komisije je bil izvoljen Gomers.

Italija se je odpovedala dalmatinski obali.

Curih, 1. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. ur. javlja: „Corriere della Sera“ poroča, da se je Italija odpovedala svojim aspiracijam po dalmatinski obali.

Razmotrivanje jugoslovansko-romunskega spora.

Pariz, 1. febr. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Agence Havas: Iz 10 zastopnikov velesil določeni odbor je sprejel včeraj popoldne zahteve

zaključnega poročila, po katerem se bodo zastopniki alirancev odposlali v Tešin, da se zagotovi mirno občevarje v sporazumu s Čehoslovaki in Poljaki do uravnave ozemlja po mirovni konferenci. Potem je prešel odbor konference k razmotrivanju balkanskega problema, pri čemer se je bavil z različnimi mnenji Srbov in Rumunov glede Banata in Temešvarja. Banatsko vprašanje je edino, ki razdvaja Rumune in Srbe. Bratianu in Nianu sta zahtevala ves Banat in sta se sklicevala na pogodbo, sklenjeno meseca avgusta leta 1915 s Francijo in Anglijo, ki je določila za udeležbo Rumunije v vojni prispojitev vsega ozemlja med Tiso in Marošem. Drugo mnenje je zastopal Vesnić, ki je zahteval na podlagi narodnostnega principa oni del Banata, kjer je več Srbov, kakor Rumunov in gotovo mejo med Donavo in Marošem z ozirom na želje prebivalstva.

Političen pregled.

Proti šovinizmu. Sarajevska „Jugoslavija“ priobčuje članek v katerem nastopa proti hrvatskemu in srbskemu šovinizmu, ki bi se hotel uveljaviti v Jugoslaviji. Pred vsem pa so izvajanja lista naperjena proti srbskim frankovcem, ki hočejo takojšnjo upravno združenje Bosne in Hercegovine s Srbijo. Velika Hrvatska, Velika Srbija ali Slovenija so mogoče le v Veliki Jugoslaviji, a brez nje nimajo obstanka, pa če nas srbski, hrvatski ali slovenski separatisti takoj kamenjajo. Ako Bosna in Hercegovina ne bo v Jugoslaviji, bo še nadalje domovina ropanja in raje, osvetniška ali hajduška zemlja, ker ni ne popolnoma srbska, ne hrvatska, temveč skupna, to je jugoslovanska v državnem pogledu. Kdor drugače misli in dela je sovražnik vseh Bosancev in Hercegovcev, Srbov in Hrvatov, sovražnik Velike Srbije, Velike Hrvatske in Jugoslavije.

Fotografija Trešić-Pavičića. Naša istoimenska sestra sarajevska „Jugoslavija“ podaja o politiku Trešić-Pavičiću sledečo fotografijo: Trešić-Pavičić je bil že v stari Avstriji politik srednješolske vrste. S svojim „radikalizmom“, ki ni bilo drugo kot pesniška fantazija, je mnogo nagajal politikom v „Jugoslovanskem klubu“. O priliki prevrata se je čulo, da odide Trešić-Pavičić v neki misiji v Švico. Mnogi resni delavci so se bali, da napravi tudi tam kako zmešnjavo. Prišel je iz Dalmacije na Reko, kjer je na nekem shodu kričal proti vsem narodnim prvakom in posebno Korošcu in Trumbiću. Bržkone zato, ker se Trumbićevi in Koroščevi posli niso poverili njemu, pesniku Trešić-Pavičiću. Poznavajoč njegovo srednješolsko naravo, poverilo mu je Narodno Vijeće poverjenišvo mornarice, to je, paradno delo, s katerim bo udovoljeno pesniški častihlepnosti. Medtem pa je bila tudi pri tem strašna zmešnjava. Nekateri zahtevajo celo, da bi se morali Trešić-Pavičić pozvati pred vojno sodišče radi nekih dejanj in odlokov. S svojo brezglavnostjo in trdovratnostjo je — tako pravijo — neposredno zakrivil potopljenje „Viribus Unitis-a“. V tem času se je Trešić-Pavičić mnogo sprehajal z neko torpedovko po Jadranu. Tako je prišel tudi na Krk, kjer je ob neki priliki moril prisotne diplomate s citiranjem svojih pesmi. Na Reko in v Zagreb je pošiljal poročila o sigurnosti naše mornarice, ki medtem ni bila izgubljena. Sedaj, v najnovejšem času je pohitel v Pariz. Konečno dostavlja sarajevski list belgrajski dementi, da Trešić-Pavičić ni Pašićev tajnik in da se mudi v Parizu le kot privatna oseba.

Meje države SHS. „Novo Vrijeme“ se peča s Pašićevo izjavo o mejah SHS, kjer govori Pašić samo o mejah bivše kraljevine Srbije. Kakor se zdi, nastopa Pašić v Parizu kot mirovni delegat kraljevine Srbije in ne ujedinjene Jugoslavije. Pašić je baje mnenja, da je težko postaviti meje na ozemlju bivše monarhije, kjer živi toliko različnih plemen. Čudni so ti nazori našega državnika! Če je vse to res, tedaj ni Pašić mož na pravem mestu. Italijansko časopisje se seveda strinja s to Pašićevo izjavo in ga ime-

nuje „delegata kraljevine Srbije“. Naša javnost zahteva odločno pojasnilo o zastopstvu SHS na mirovni konferenci.

Borba med dvema principoma. Belgrajska „Epoha“ priobčuje pod gornjim naslovom članek, v katerem razpravlja, da je borba med Jugoslavijo in Italijo borba med principom spoštovanja pogodb na eni ter borba za narodno samoodločbo na drugi strani. Na prvi princip se opira Italija, sklicujoč se na londonski pakt, na drugi princip se opira Srbija, sklicujoč se na Wilsonova načela. „Epoha“ povdarja, da se mora prvo načelo ukloniti drugemu, višjemu, a se nadeja, da kakor je v naravi vsakega razvoja, bo tudi ta borba končala z zmago višjega principa. Ako se prevarimo, to ne bo bolno samo za nas, ampak za cel svet, ker bo to dokaz, da še nismo zreli za ideale, za katere smo se borili in da bo treba še trpljenja, greha in hudega.

Ljening pripravljen kapitulirati? Berlin, 3. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po poročilih pripovedujejo v Petrogradu ubežniki iz Wiborga, da je izbruhnil med petrograjskimi četami upor. Po mestu se sliši streljanje strojnic. Petrograjske ceste so pokrite z mrličmi. Ljening je pripravljen proti amnestiji zase in za svoje pristaše kapitulirati pred entento.

Nemčija pred državnim bankrotom. Monakovo, 2. febr. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, je znani bavarski veščak na narodno-gospodarskem polju, Potthoff, V javni seji o gospodarskem položaju Nemčije izrazil takole: Ako ne začnemo takoj in splošno delati, utegnemo čez noč imeti državni bankrot. Imamo že nad 200 milijard dolgov. Denarja nimamo več, marveč le še papir.

Dr. Korošec o naši politiki. Sotrudnik belgrajske „Epoha“ se je razgovarjal z min. podpredsednikom dr. Korošcem o naši politični situaciji. Dr. Korošec je govoril med drugim: Slovenci pričakujejo mnogo od srbske inteligence v skupni borbi za Istro, Gorico in Trst. Slovenci so hvaležni Srbiji in srbski vojski, ki mnogo dela za osvobojenje naše zemlje. Vrhovni poveljnik srbske vojske vojvoda Mišić je velik boritelj za osvobojenje Slovencev. Slovenci nimamo časa, da bi mislili na separatistične težnje. Naša prva naloga je, da rešimo svojo zemljo in utrdimo celo državo. Separatistične izjave gotovih strank in listov so nam le v škodo. V zadnjih dneh se vedno bolj čuti Wilsonov upliv. Danes Vam lahko svobodno in odprto rečem, da bo Reka popolnoma gotovo jugoslovanska. Na shodu svoje stranke sem govoril kot njen načelnik in ne kot minister, čeprav bom vedno zastopal to stališče. Slovenci nočemo vojske, toda ne moremo pripustiti, da bi stotisoči našega naroda prišli pod tujo oblast. Nemška javnost na Koroškem in na Štajerskem je italofilska. Dokazano je, da obstajajo med koroškimi Nemci in Italijani ozke vezi z namenom, da nam ugrabijo našo zemljo.

Dopisi.

Iz Zagreba. Stanovanja za visokošolce v Zagrebu: Slovenski visokošolec nam poroča: Ker se nam z našim akademskim domom le malo predolgo obljubuje in se bojim, da bi ne izgubil tečaja sem skušal dobiti privatno stanovanje v Zagrebu. Dobil sem je s sledečimi pogoji: mesečni honorar za sobo in hrano 900 K (devetsto kron); imeti pa moram svojo posteljo z vsem perilom in poleg tega skrbeti še za sladkor in škrob za perilo. Vprašam javnost, kateri oče bo poslal študirat svojega sina? Vsak dijak je v vojski zamudil najmanj štiri leta in sedaj mu je študij zopet onemogočen. Pripomnim še, da mi je danes pravil tovariš, ki je bil zapoden z drugimi jugoslovanskimi visokošolci iz Gradca, da je imel v Gradcu stanovanje s hrano za mesečnih 280 K. In to v Nemški Avstriji, kjer jim gre z živili gotovo veliko slabše, kot na Hrvaškem. Vsi slovenski visokošolci smo ogorčeni nad tem oderuštvom od strani bratov Hrvatov! Ne le sami, slovenski narod bo sam čutil posledice. V imenu vseh slov. visokošolcev, ki

so vsi največji reveži in že vsi obupani Vas prosim, da objavite te vrste v Vašem listu, ki pa naj ne ostanejo glas vpijočega v puščavi.

Iz Šoštanja: Tukaj še vedno lazi zagrižen nemškutar, bivši predsednik nemškega „Schulvereina“, notar Hiris. Res je, da je ta človek, ki je doma iz Kočevja, naš državljan in lomi za silo tudi slovenščino, a treba ga je na vsak način premestiti. Tukajšno prebivalstvo predobro ve, kako pridno je deloval, kakšnega mišljenja je bil in je se. Manjka nam v Šoštanju mladega, energičnega in agilnega človeka — vodilne moči. Mesto notarja naj dobi človek, ki ima te lastnosti.

Iz Mirenske doline. Začetkom prejšnjega meseca se je sprožila v Mirenski dolini ideja, naj se čimprej izvrši realizacija dveh za to dolino že toliko časa perečih vprašanj. Na povabilo centralnega narodnega odbora je o teh vprašanjih predaval dne 6. m. m. v Mokronogu inženir-rojak g. Zupančič. Predavatelj je omenil sedanjo prehodno dobo kot veliko oviralko čimprejšnje zgotovitve teh dveh naprav, povdarjal velik narodno-gospodarski pomen, ko se št. Janžka železnica podaljša in zgradi električna centrala ter prešel takoj na specialne točke. Kot vodna moč naj služi potok Mirna, ki prehaja iz 1.9‰ padca pri Glinku na 4.5‰ pri izlivu blizu Sevnice v Savo. Pri Kalcu, malo pred izlivom v Savo naj se Mirna zajezi, napravi eventualno prekop in postavi električna centrala v svrhu produkcije električne energije 324 konjskih sil za okoli 24.000 žarnic. Če bi se pritegnilo pa tudi Sevnico in Boštanj, kot odjemalki elektrike, pa pridejo v poštev tudi vodne sile pri Kompolju ob Savi. Št. Janžka železnica naj se podaljša, po mnenju predavatelja pri krivulji ob Hinji (potok) pri Tržišču do Sevnice na levem bregu Mrne (potok). Ta spojitev št. Janžke železnice s progo južne železnice bi bila na progi Ljubljana—Trebne—Sevnica—Zagreb samo za 9 km daljša kot ona že sedaj obstoječa Ljubljana—Zidani most—Zagreb. Projektirana proga bo za Mirence za celih 105 km krajša, kot ta čez Karlovec v Zagreb. Izrazil je trdno upanje, da bode naša mlada Narodna vlada šla zelo na roko pri reševanju tega komaj 12 km dolgega projekta, predvsem vsemu prebivalstvu cele mirenske doline.

Iz „Suhe Krajine“. Pred par dnevi sem obhodil skoro vso Suho Krajino in sem videl in slišal mnogo zanimivih reči. V Ambrusu sedi še vedno trdno na svojem obč. stolcu nemčurški župan ter se hlina in zabavlja sedaj čez Nemce. Pred dobrim četrt letom se je pa še zgražal nad našo majejo deklaracijo. Ravno tak gospod je tamošnji župnik. Potujem dalje po cesti na Zvirče in Prevole ter vprašam kaj je novega. Nič dobrega, vse gleda na mirovno konferenco. Ljudstvo je zelo boječe v tem kraju, ker je bilo preveč prizadeto od vojne in od večnih revkizicij. Pridem v Hinje. Ravno srečam pogrebce, ki so se vračali od pogreba. Zvem, da so zagrebli ženo pokojnega Matije Mrvarja iz Visejca, katerega je nemčurški orožnik Kandutsch iz Žužemberka ustrelil dne 29. oktobra 1918, ker je ostal dva dni čez dopust doma pri bolni ženi. Kakor se sliši, je ta orožnik še sedaj v službi Nar. vlade. Pridem h g. Pečjaku, kjer izvem, da so še tudi v hinjski fari pristaši Susteršičeve stranke, kar me je zelo užalostilo, ker leži hinjska fara ravno na meji kočevskega okraja. Šel sem spat ter dolgo premišljeval, kako bi se dalo napraviti tako močan veter, da bi pomel in odnesel vse te grde zagrizence k propalici dr. Susteršiču.

Prosimo, ko vpošljete denar na naše upravnništvo, zapisi: zadaj na odrezku namen pošiljate, za kaj je. N. pr. naročnina za Jugoslavijo, za kakšno in katero knjigo ali za kak dobrdelen namen, da ne bo potem nepotrebnih reklamacij.

Vsem goriškim begun- cem! Vaša domovina je v nevarnosti!

Naj Italijani in celi svet vedo, da ste pripravljene žrtvovati vse za združenje svoje po Italijanih zasedene domovine z edinstveno in svobodno Jugoslavijo. — Zato vas pozivljamo, da podpišete izjavo, v kateri se izrekate za državo SHS in proti italijanski okupaciji.

Izjave s podpisi pošljite nemudoma „Pisarni za zasedeno ozemlje“, Ljubljana, Dunajska čista št. 31.

To lahko storite, kjer vas je več, na eni polji, kjer vas je manj pa tudi na navadni dopisnici in sicer tako, da prepišete na polo sledečo izjavo: „Podpisani prebivalci občine (ime domovinske občine) pol. okraj (ime dom. pol. okraja), ki smo bili usled vojnih dogodkov prisiljeni zapustiti naše domove in naše domove in naše imetje in katere nam je vojna furija porušila in ugrabila, prebivajoči sedaj v . . . (ime kraja sedanjega bivališča) odločno zahtevamo, da se goriška pokrajina z glavnim mestom Gorica vredi v telesi samostojni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter najodločneje odklanjamo aspiracije italijanske države do te pokrajine in do tega mesta.

V . . . (ime sedanjega bivališča), dne . . . Slede podpisi.

Storite pa to takoj, ker je odločitev blizu!

Dnevne vesti.

Ime države in naše pokrajine. Po naredbi kr. ministrstva za pravosodstvo z dne 5. januarja t. l., št. 151, ima naša država službeni naslov: Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nikak drug naslov v občevarstvu državnih uradov bodisi medseboj, bodisi zasebniki, ni dopusten. Istotako je zabranjena kratiaa SHS v uradnem občevarstvu. Z ozirom na ta sklep je določila Narodna vlada, da se bo imenovala odslej: Deželna vlada za Slovenijo.

Tečaj o malariji. V deželni bolnici ljubljanski (štabija za malarijo) se prične dne 4. t. m. dopoldanski in dne 5. t. m. popoldanski teoretično-praktični tečaj o malariji. Začetek predavanja je zjutraj ob 3/4 in popoldne ob 5. Vsakokratno predavanje traja 5 četrt ure.

Pojasnilo k pojasnilu. V „Slovenecu“ z dne 11. januarja 1919 skuša gosp. Avgust Zajc svoj nastop v prid odpuščenim nemškimi nastavljenecem zagovarjati ter ga podpreti z argumenti. Po njegovem mnenju so Nemci domačini ter seveda tudi domači nemški kutarji nedolžne in po krivici preganjane ovce; bilo bi kruto in „nekrščansko“ jim odjesti kruh, zlasti še, ker se po vladni naredbi lahko zopet nastavijo, če so dani nekaki pogoji. Nemci priseljenici, ki so nas trgli po svojih časopisih, pa za zopetni sprejem sploh prosili niso. Tako mnenje ima g. Z. o nemških uradnikih! Sancta simplicitas! — Ko bi bilo „trganje“ po časopisih edino gorje, ki so ga prizadejali slov. uradništvu tuji in predvsem domači Nemci, potem bi bilo imelo slov. uradništvo že pod prejšnjim režimom mala nebesa v svoji domovini, potem bi nam bila krščanska ljubezen g. Z. še deloma umljiva. Vsakdo ve, predvsem pa slov. uradništvo, da je doživelo dan na dan nebroj drugih in mnogo večjih krivic od nosilcev prejšnjega režima, t. j. od domačin in priseljenih Nemcev. Kopiciti pa teh krivic niso v prvi vrsti priseljenici, ampak predvsem „domačini“, poturice. In ti so g. Z. posebno pri srcu! Gotovo mu ni znan rek: poturica je hujši od Turka, drugače si ne moremo tolmačiti njegove ljubezni do „domačinov“, zlasti še, ker javno povdarja ljubezen do svojega rodu. Izgovor, da bo težko v prehodni dobi vse Nemce nadomestiti z domačimi močmi, ima precej polzko podlago. Po Nemcih izpraznjena mesta naj se razpišejo, pa bomo uvideli, da je pri večini raznih panog, tudi pri računski

dovolj kompetentov. Da bi pa g. Z. svojim ljubljencem napravljaj gorka gnezda, to ne gre! Nočemo zankati, da bo pri tehnični in deloma prometni stroki pridobitev nadomestka z nepravilnimi zvezana, a tudi to se mora premagati. Ali nam je potrebno, da Nemci po svojih listih bahavo ironično pisarijo, da brez njih ne moremo naprej, da je obstoj naše domovine odvisen od njihovega sodelovanja. Takorekoč prirojeno hlapčevstvo mora iz naših vrst izginiti! Čim manj Nemcev v javni upravi, tem manj špijonov in hujskačev proti državi SHS! G. Z. bi priporočali, da si nekoliko boljše ogleda seznam članov bivšega društva nemških uradnikov na Kranjskem, pa bo našel tudi svoje „domačine“ v njem. In to društvo je boli desna roka „Volkrata“ pri oddaji vsakega službenega mesta na Kranjskem. — i.

Odstranite sumljive elemente! Kakor nam poročajo, hočejo vsiliti zopet v državno službo nezmožnega policijskega inšpektorja Petra Gheršinicha, zagrozenega Laha-Tržčana, ki ni zmožen niti ene slovenske besede! Gotovi faktorji hočejo sploh nastaviti vse bivše nemške uradnike. Prosim, da energično zahtevate od vlade, da neha že enkrat ta zloglasna protekcija. Istotako je še vedno v državni policijski službi razupiti policijski špicelj Johann Toplikar, ki je leta 1908 v družbi zloglasnega Gerloviča spravil nebroj slovenskih meščanov v ječe. Za take ljudi ne sme biti v naši državi nobenega prostora!

Proč z Nemci! Ljubljanski mestni magistrat je te dni odpovedal službeno stanovanja nad sto rodbinam bivših avstrijskih oficirjev. Drugi pridejo na vrsto. Tako dobimo prostor za naše ljudi.

Od ljubljanske električne železnice. V petek 31. januarja zjutraj med 7—8 uro je bil, kakor običajno, na električno železnico velik naval. Na vozu je bil neki „fin“ gospod, ki je brezobzirno pehal ljudi in šolski mladini med vožnjo metal klobuke in kape raz glav z voza na cesto. Otroci so bili prisiljeni, skakati raz voz, da dobe pokrivala. Kdo bi zagovarjal nesrečo, katera bi se lahko zgodila? Vprašamo onega „kavalirja“ oziroma suroveža, kje se je naučil takih brutalnih nastopov napram občinstvu in šolski mladini. — Merodajni faktorji električne uprave pa naj nastavijo redu na ljubo organe, ki so zmožni olike in humanitete.

Jugoslovanski tabor v Guštanju na Koroškem je odposlal Nj. Visokosti regentu Aleksandru v Belgrad sledečo brzajavno resolucijo: Več tisoč broječa množica koroških Slovencev zbrana dne 26. prosinca 1919 na jugoslovanskem taboru in zapriganju Koroških jugoslovanskih vojakov v Guštanju ogorčeno protestira proti zverinskim silovitostim Koroških Nemcev, ki vdirajo na slovenska tla, kjer ropajo ter nečloveško gospodarijo. Zajedno z brati Primorci protestiramo proti neopravičeni zasedbi slovenskega Primorja po Italijanskih četah. Iskreno pozdravljamo Vašo Visokost kot regenta naše nerazrušljive Jugoslavije, ki obetamo večno zvestobo — Andrej Osot, predsednik Narodnega sveta v Prevaljah. Franc Grafenauer, bivši Koroški državni poslanec.

Društvo Kazina v Ljubljani se postavi pod državno nadzorstvo.

Represalije za represalije. Z ozirom na zahtevo deželne vlade za Slovenijo, da se morajo do 3. februarja opoldne izpustiti vsi graški Slovenci, ki so konfinirani ali drugače omejeni v osebni svobodi, je prosila deželna vlada v Gradcu, da se rok podalša do torka 4. februarja zjutraj. V Gradcu je namreč odsotnih toliko članov vlade, da seja ni mogoča pred večerom 3. februarja. Tekom noči bo došel odgovor deželni vladi v Ljubljani.

Drugod in pri nas. Garizlijski poveljnik v Osijeku je izdal ukaz, na podlagi katerega ne smejo rezervni oficirji nositi nobenega oficirskega znaka na sebi. Kdor bi se pregrešil proti odredbi, temu se bodo javno na cesti ali v lokalni odvzeli vsi znaki. Nadalje je prepovedano vojaštvu in

civilistom govoriti nemško ali madžarsko. Kdor se bo po 5. t. m. pregrešil, tega bo aretirala vojaška policija.

Skrb za vdove in sirote v kraljevini SHS je izročil ministrski svet podpredsedniku dr. Korošču, ki bo v kratkem poklical k sebi načelnike vseh dobrodelnih društev v svrhu skupne organizacije.

Vsi godci od 17. do 27. leta, ki bi želeli pristopiti k vojaški godbi v Ljubljani, naj se javijo pismeno ali osebno pri štacijskem poveljstvu v Ljubljani, kjer dobe potrebne informacije. Čitljivo je pisati ime, natančen naslov, instrument in eventuelno, kje je kot godec že nastopil. — SHS štacijsko poveljstvo.

Drobne vesti.

Za italijanskega poslanika v Belgradu je bil imenovan Don Silvio Borghese. — Boji med monarhisti in republiki na Portugalskem se nadaljujejo. Sklepati po zadnjih poročilih, bo vlada kmalu udušila monarhističen upor. — Vrhovni svet zaveznikov je sklenil, da se razveljavi tajna pogodba, po kateri naj bi Rumunija dobila Banat in Temešvar. — Bivši nemški cesar Wilhelm je naslovil na nemškega drž. kancelarja Eberta pismo, v katerem prosi, da se mu dovoli povratak v Nemčijo. Sprejme vsako bivališče. Ebert je odgovoril, da bo o tem odločala narodna skupščina. — V Gradcu so se vršile minulo nedeljo velike demonstracije radi mariborskih dogodkov. Baj je demonstriralo 50 tisoč ljudi. — Regent Aleksander je prispel v soboto v Toulon ter nadaljeval potovanje v Pariz. — Bratranu je naznanil mirovni konferenci, da zahteva Rumunija poleg Banata tudi Bukovino, Besarabijo, Erdeljsko in Dobrudžo. Apetit je res velik! — Nemško-avstrijski državni kancler Renner je naznanil bivšemu cesarju Karlu, da se mora preseliti v inozemstvo, ker se dela v njegovi okolici protirevolucionarna propaganda. — V Belgrad je dospela čehoslovaška komisija, da se dogovori radi začasne trgovinske pogodbe z našo državo. „Slovenski dennik“, ki je dozdej izhajal v Rožemberku, se je preselil v Požun. — „Samouprava“ poroča, da je srbsko poslaništvo na Cetinju prenehalo poslovati, ker spada Črnogora po notifikaciji narodnega ujedinenja k državi SHS. — Japonska je odpoklicala svoje čete iz Sibirije. — Pozdravni večer na čast poslaniku Ivanu Hribarju se je vršil minulo nedeljo v Pragi v mestni hiši. — Vodja bivše podružnice korespondenčnega urada v Trstu Josip Prunk se pokliče v službovanje k ljubljanskemu korespondenčnemu uradu. — Včeraj dopoldne se je odpeljal iz Prage v Požun poseben vlak z opernim osebjem narodnega gledališča. Drevo bo v Požunu prva češka operna predstava.

Zadnje vesti.

Zborovanje Radičeve stranke. — Neverjetna hujskanja.

Zagreb, 3. februarja. (Izv. por.) Radičeva seljaška stranka je imela danes dopoldne svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 1000 ljudi, med njimi res precejšno število kmetov in kmetic, pa tudi mnogo takih, katerih ne vleče v kmečke vrste nobeno prepričanje. Zborovanje je otvoril Radič, ki je v svojem govoru hujskal po starem demagoškem receptu proti svojim političnim nasprotnikom vseh strank. Posebno je udrihal po sedanji vladi, zlasti po notranjem ministru Pribičeviću. Govoril je proti združitvi s Srbijo in rekel, da bomo morali plačati srbske državne dolge. Nadalje je govoril za republiko ter dokazoval, da je tudi hrvatski kmet že sposoben, da se sam vlada v republiki.

Zato naj se nemudoma skliče hrvatska konstituenta, ki bo vstvarila samostojno Hrvatsko, ki bo potem stopila v zvezo z ostalimi jugoslovanskimi državami. Za Radičem je govorilo še par govornikov v istem tonu. Dobro naučeni agitatorji so med zborovanjem klicali: Dolj z monarhijo!

Živela republika! Proč s Karagjorgjevič! Fuij Pribičević itd. Bila je sprejeta obširna resolucija, ki poudarja republikanska načela Radičeve stranke. Resolucija se pošlje ententnim državam in mirovni konferenci. Po shodu so priredili Radičevi pristaši spreved preko Illice na Jelačičev trg, kjer so se razšli. Med sprevedom so ponavljali vzklike iz zborovanja. Mir se ni kalil.

Zapisega predsednika bosanske deželne vlade.

Belgrad, 3. febr. (Izv. por.) Predsednik bosanske deželne vlade Atanazij Šola je položil pred ministrskim svetom svečano zapisego.

Francoski dnevnik v Belgradu.

Belgrad, 3. febr. (Izv. por.) S 1. t. m. je začel izhajati v Belgradu politični dnevnik „Libre Balcan“, ki je namenjen v prvi vrsti ententnemu vojaštvu v Srbiji, Hrvatski in juž. Ogrski.

Zveza narodov.

Paris, 3. febr. V ta namen izvoljen odsek je izdelal načrt za zvezo narodov.

Dvomljiva čast.

Rim, 3. febr. (Izv. por.) „Il Tempo“ poroča iz Pule, da je izvolil puljski občinski svet italijanskega poveljnika admirala Umberta Cagnija vsled njegovih zaslug za odrešenje Istre za častnega občana. Župan Stanich (pristni Italijan!) je posetil osebno admirala in mu izročil častno diplomu.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v sredo, dne 5. t. m. in v četrtek, dne 6. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: V sredo dne 5. t. m. popoldne od 1. do pol 2. štev. 1 do 200, od pol 2. do 2. štev. 201 do 400, od 2. do pol 3. štev. 401 do 600, od pol 3. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do pol 4. štev. 801 do 1000, od pol 4. do 4. štev. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. štev. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. štev. 1401 do 1600. V četrtek, dne 6. t. m. dopoldne od pol 8. do 8. štev. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. štev. 1801 do 2000, od pol 9 do 9. štev. 2001 do 2200, od 9. do pol 10 štev. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. štev. 2401 do konca.

Nasoljene kumarce na rmene izkaznice D. Stranke s izkaznicami ubožne akcije, zaznamovanimi s črko D, dobe kumarce v sredo, dne 5. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 180, od 9. do 10. štev. 181 do 360, od 10. do 11. štev. 361 do konca. Stranka dobi po pol kilograma na osebo, kar stane 30 vinarjev.

Raztopljen jedilni loj za III. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za tretji okraj v sredo, dne 5. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: od 8 do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 kron.

Raztopljen jedilni loj za IV. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za četrti okraj v sredo, dne 5. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 3. do 3. štev. 1 do 400, od 3 do 4 štev. 401 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Kupi se večja množina čistega medu Ponudbe z navedbo cene na upravo Jugoslavije pod „Med 506“ Ljubljana. 352

Operacijska kaseta in flava se po ugodni ceni proda. Naslov pove „I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod“ Beseljak & Rožanc. 351

Sprejme se pošteno, varčno kuharico, srednje starosti, ki razume tudi poljska dela Istotam se sprejme hlapec k dvema konjema. Dobra plača. Naslov pove upravnistvo tega lista. 341

Gospodična ki ima šifro „Planinka 14“ ima pismo v upravnistvu. 347

Kopalno banjo za sedeti ali ležati kupim. Ponudbe na upravnistvo, pod „Kopalna banja“. 346

Inteligenten mladenič se želi seznaniti z gospodično, ki ima veselje do plesa Ponudbe, če mogoče s sliko na pošto ležeče „K E 73“. 345 2—1

Kropkega dečka, poštenega, sprejme tr- govinu s kolesi A. Gorec Ljubljana. Mar. Ter. c. 14. 346 2—1

Iščem proti dobri nagradi stanovanje, obstoječe iz 3—4 sob s kuhinjo, električno razsvetljavo (in če mogoče z vrto) in sicer mehlovano ali nemeblvano s 1. marcem 1919. Cenj. ponudbe pod „E. K.“ na upravnistvo lista. 350 3—1

Bonbone vsake vrste po zmernih cenah dobavlja redno trdka Fran Medica, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Postrežba točna in solidna. 30-12

Izgubljena je bila v soboto 1. februvarja popoldne od pol 2.—2. ure zlata damska ura z dolgo zlato verižico od Skofje ulice po Ilirski ulici do trgovine Sarabon, od tamkaj nazaj po Sv. Petra cesti do Skofje ulice. Pošteni najditelj naj jo odda proti nagradi Skofja ulica 7/I., desno.

Avstr. vojno posojilo, italijanske lire in denar se kupuje od 9.—12. dop. in od 3.—6. pop. v hiši Jadranske banke (nasproti pošte) št. 7, I. nadstr., soba 12. 3 9 3-1

Gostilna se sprejme v najem v Ljubljani ali v okolici. Ponudbe pod „Gostilna“. 334 10-1

Fotografične aparate, že rabljene vrnjene s poljubno optiko v vsaki velikosti se kupi. Cenjene ponudbe z natančnimi navedbami pod „Photo“ na Anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 333 10-1

Proda se preprosta pisalna miza in omara za obleko. Pojasnila daje anončna pisarna Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 338 1

Vojno posojilo ter rumunski denar kupi trgovska agentura po najvišjem kurzu Trgovska agentura, Sodna ulica št. 5/I. 340 10-1

Za hišnika grem, če dobim stanovanje v sredi mesta. Ponudbe na upravnštvo pod „Vesten in marljiv“. 348 5-1

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga: ■ ■ ■ ■ ■

„Sopek Samotarke.“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica Manica Komanova.

Založila in izdala

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Cena vezani knjigi K 3.60, broširani K 3.—.

Nova vina

izbrana K 450.— (v mestu K 470.—) za 100 litrov v vsaki množini.

MILKO JESIH 269 4

Ljubljana, Florijanska ulica 36.

Drogerija

J. C. KOTAR

:: LJUBLJANA ::

Wolfova ulica št. 3.

Fotomanufaktura

Pisalne stroje

raznih sistemov, trakove, ogljeni papir in druge potrebščine ima v zalogi

Fran Bar, Ljubljana

Frančevo nabrežje št. 5.

Popravila pisalnih strojev in kurotrojnih blagajn izvršuje točno in strokovnjaško. 327 1

Priporoča se trdka:

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

ob Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Istotam se prodaja: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletno z valjčnimi zastori, mera 135×184, 63×184, 20 59×184 in eno rabljeno 90×162. 8

Modni salon za dame in gospode

S. POTOČNIK

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I. nadstr.

Akadem. izprašani krojač za moško in damsko krojenje v Parizu. Bivši večletni modelir v damski modni prirojevadni akademiji v Ženevi (Švica). Izdelovanje najfinjših angleških kostumov, francoskih ženskih del (bluze), moderniziranje kostumov, izdelovanje najfinjših moške obleke in površnikov, obračanje obleke! Cene zmerno. Hitra postrežba. Ker sem dobil v inozemstvu dobre krojaške moči, se lahko na željo napravijo obleke in kostumi za dame in plašči v 8 dneh.

Vabilo na subskripcijo.

V kratkem se ustanovi

delniška družba „Triglav“

za izdelavo žitne kave in sadnih konserv.

Delnice so po K 500.—.

Vabite se, da se udeležite subskripcije in da prijavljeni znesek takoj vplačate po poštni nakaznici na podružnico „Jadranske banke“ ali pa pri „Ljubljanski kreditni banki“ v Ljubljani. 292 10-2

Za pripravljalni odbor delniške družbe „Triglav“:

Fr. Cerar. M. Gostinčar. V. Jeretina.

Pisemski papir najfinejše vrste

priporoča

102 9

Marija Tičar, Ljubljana

Največja izbira umetniških razglednic

!SVETLA!

Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti

(izdelek svetovne slovanske tvornice) 273 10-3

Generalna reprezentanca za en gros v kraljestvu SHS

JANKO POGAČAR, Zagreb,

—□ začasno Ljubljana, Ilirska ulica št. 29/I. □—



Naročajte „Kurenta“

ki je edini slovenski in brez dvoma najboljši jugoslovanski satirično-humoristični list. Prinaša humoreske naših najboljših pisateljev ter je bogato opremljen z risbami in karikaturami prvovrstnih slovenskih umetnikov. „Kurent“ izhaja dvakrat na mesec ter stane

za celo leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K.

Naroča se v upravnštvu „Kurenta“, v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po 159 2

K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

Vzalogi Ljubljana Breg.

Zavod za reklamo in snaženje
Al. Matelič
Ljubljana, Kongresni trg št. 3/I.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim paketima od 20 kg po dnevni cijeni.

Ia kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

Ia kavin nadomjestak u paketima 1/4 kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 295 20-4

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.